

SOK-congres

Van feedback naar groei voor leerlingen en medewerkers

Vrijdag 3 december 2021, De Montil, Affligem

www.onderwijskwaliteit.be

Plenumsessie

The power of feedback for effective learning (*Naomi Winstone, Surrey Institute of Education*)

Even the highest-quality feedback on students' work will not have an impact on their development unless students actively engage with and implement the advice. The literature, alongside anecdotal reports of educators, often paint a negative picture of students' willingness to read and enact feedback. My recent programme of research has focused on students' cognitive, motivational, and emotional landscapes and how they influence the ways in which students receive, process, and implement feedback on their work. In this talk, I will argue that the power of feedback for effective learning is fundamentally an issue of design, where opportunities for students to develop the skills required for effective use of feedback, and opportunities to apply feedback, can transform the role of students in assessment.

Keuzesessies

REEKS 1: 11.20-12.20 uur

1. Designing opportunities for the development of student feedback literacy (*Naomi Winstone, Surrey Institute of Education*)

For students to get the most out of their feedback, they need to develop the skills that support effective use of feedback. Drawing upon the feedback 'recipience skills' proposed by Winstone et al. (2017), and the framework for student feedback literacy proposed by Carless and Boud (2019), this workshop will provide participants with the opportunity to explore ways of embedding the development of these skills and capacities within their work with students.

2. Effectief feedback geven aan professionals, hoe doe je dat? (*Yves Larock, Schoolmakers*)

Wat heeft effectieve feedback op je school te maken met de thermostaat in jouw woonkamer? Hoe zorg je ervoor dat de aarzeling om feedback te geven aan collega's kleiner wordt? Welk gedrag draagt bij tot de effectiviteit van je feedback? Ben jij een cheerleader, een commandant of beide? Wat zijn randvoorwaarden die de effectiviteit van feedback in je school versterken? Kun je feedback geven als jouw tijd beperkt is? Onder meer rond deze vragen biedt deze presentatie van Yves Larock je inspiratie. Hij brengt op wetenschap gebaseerde inzichten voorbeelden uit de dagelijkse schoolpraktijk en nodigt je uit tot reflectie én actie.

3. Effectieve feedback geven aan leerlingen (*Jan Coppieters, Katholiek Onderwijs Vlaanderen*)

Feedback is één van de belangrijkste factoren die het leren kunnen beïnvloeden. Hoe komt het dat sommige leerlingen heel vaak feedback krijgen en andere veel minder? Hoe komt het dat sommige feedback het leren een enorme boost geeft, terwijl andere feedback het leren net afremt? Hoe komt het dat sommige leerlingen met plezier met de feedback aan de slag gaan, terwijl anderen zich er net van afkeren? We gaan met deze vragen aan de slag in een interactieve lezing. Na deze sessie weet je beter hoe feedback voor meer leerwinst zorgt bij de leerlingen, terwijl het voor de onderwijsprofessional ook allemaal haalbaar blijft.

4. Hoe creëer je een feedbackcultuur op school? (*Geert Speltinckx & Stijn Vanhoof, Karel de Grote Hogeschool*)

Hoe werk je aan schoolbrede routines op vlak van feedback aan leerlingen? Hoe zorg je ervoor dat zowel op klas- als schoolniveau leraren mee zijn in de visie op feedback?

Als elke leraar een andere aanpak en andere routines heeft, gaat er veel tijd verloren. Tijd die niet aan het vak zelf wordt besteed. In deze sessie focussen we op datgene wat de individuele leraar en klas overstijgt: een feedbackcultuur die als evident aanvoelt, met voldoende vrijheid in de manier waarop het in elke klas vorm krijgt.

5. De rol van feedback bij formatief evalueren (*Gerdineke van Silfhout, SLO, Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling*)

Feedback geven en verwerken, peer feedback, leerlingen in de leerhouding en het zweet op de goede rug. Zomaar wat thema's waar momenteel veel aandacht voor is. Maar wat is daarvoor nodig? Aan de hand van concrete lesvoorbeelden bespreken we de cyclus van formatief werken. We zoomen in op fase 1 (verwachtingen verhelderen) en de fasen 4 en 5 (feedbackgeletterdheid en passende vervolgcacties nemen). Daarbij verbinden we de lesvoorbeelden aan enkele recente onderzoeken van R. Sadler, D. Nicol en D. Boud.

6. Lofzang op het leren van alle onderwijsprofessionals! Constructieve feedback geven aan medewerkers: van feedback naar feedforward (Pieter Sprangers, *domo de refontiro*)

Hoe ondersteun je het leren en de groei van onderwijsprofessionals? We ontdekken dat een verplichte opleiding volgen en feedback geven na een klasbezoek absoluut ontoereikend zijn om professionals positief uit te dagen om aan de slag te gaan met hun persoonlijke ontwikkeling. Duidelijke kaders, duidelijke mentale modellen die vertaald worden in concrete tools en methodieken, teacher teams in de vorm van professionele leergemeenschappen en een beleidsplan: samen vormen ze een krachtige mix om deze ambitie mogelijk te maken. Pieter Sprangers zoekt tijdens deze sessie in op het individuele niveau, team- en schoolsysteemniveau. Op het individuele niveau en teamniveau toont hij aan dat feedforward een waardevolle aanvulling is op constructieve feedback.

REEKS 2: 13.35-14.35 uur

7. Hoe kun je via een coachende grondhouding groei bij leerlingen stimuleren? (Ellen Florin, www.detalentcoach.be)

In deze sessie ontdek je hoe je leerlingen op een waarderende manier kan coachen naar groei.

We gaan in op de essentiële elementen van een krachtig coachgesprek en laten je het verschil met een gewoon gesprek aan de lijve ervaren. Je krijgt een aantal praktische tips mee en een handig stappenplan waarmee je meteen meer kracht en structuur kan toevoegen aan je coachende gesprekken met leerlingen.

8. De rol van feedback bij formatief evalueren in de taallessen (Gerdineke van Silfhout, SLO, Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling)

Feedback geven en verwerken en de rol van peer- en self-feedback zijn enkele terugkerende onderwerpen als het gaat om formatief werken in de taallessen. Hoe geef je effectieve feedback op taalproductie en op het taal(leer)proces? En hoe doe je dat met grote klassen? Welke rol heeft de leerling daar zelf bij en hoe kan effectieve groepsfeedback er in de taallessen uitzien? Aan de hand van concrete lesvoorbeelden bespreken we de cyclus van formatief werken. Daarbij verbinden we de lesvoorbeelden aan enkele recente (taal)onderzoeken van K. Elving, J. Hattie en D. Nicol.

9. Feedback in de klas: verborgen leerkansen (Stijn Vanhooft & Geert Speltinx, Karel de Grote Hogeschool)

Uren spenderen aan correctiewerk en feedback geven, maar vervolgens merken dat leerlingen er te weinig mee aan de slag gaan? Ontdek in deze lezing hoe het anders kan: feedback als wezenlijk onderdeel van je lesaanpak met als centrale vraag "Wat doet leerlingen leren?"

Maak kennis met drie thema's uit het boek *Feedback in de klas: verborgen leerkansen*

- Heldere kwaliteitsverwachtingen
- Feedback als startpunt
- Leerlingen als feedbackgevers en -zoekers

Bij elk thema horen concrete werkvormen. Je wordt meteen aangemoedigd om de vertaalslag naar je eigen context te maken. Wat doe je al? Waar zie je nieuwe kansen? Wat is haalbaar?

10. Beoordelingsgesprek. Doorlopend coachen en feedback geven: gedaan met het functioneringsgesprek! (Kilian W. Wawoe, Human Research)

Werknemers hebben gelijk als ze denken dat hun beoordeling niet eerlijk tot stand komt. Kilian Wawoe van de Vrije universiteit van Amsterdam deed jaren onderzoek naar evaluaties in verschillende organisaties. Zijn conclusie: de jaarlijkse evaluatie van werknemers door managers is demotiverend en heeft geen positief effect op de prestatie. Kortom, het proces van beoordelen kost veel tijd en levert vooral frustratie op. Afschaffen dus? Ja! Maar het doel dat we willen bereiken met het beoordelen blijft wel relevant: we willen prestaties verbeteren, werktevredenheid verhogen, burn-out voorkomen, etc.

In deze sessie krijg je een alternatief voor het traditionele beoordelingsgesprek. Wetenschappelijk getoetst en praktisch gebracht, krijg je nieuwe inzichten die je de volgende dag meteen kunt toepassen.

11. Het Westerveldraamwerk voor Feedbackgesprekken met collega's: wie doet wat? (Renske de Kleijn en Claudia Tielemans, Onderwijscentrum Universitair Medisch Centrum Utrecht)

In het denken en praten over feedback hebben we het niet meer alleen over hoe je goede feedback kunt geven, maar ook over hoe je feedback kunt ontvangen. Feedbackgesprekken met collega's kunnen soms moeilijk en confronterend zijn. In het Westerveldraamwerk laten we zien wat je kunt doen om bij te dragen aan een constructief en effectief feedbackgesprek. In een feedbackgesprek onderscheiden we de rollen van feedbackgever en feedbackgebruiker. Beiden hebben een aantal belangrijke verantwoordelijkheden om zo'n gesprek constructief te voeren en ervoor te zorgen dat er echt een mogelijkheid tot leren wordt gecreëerd. Tijdens deze sessie bespreken we het raamwerk aan de hand van een aantal concrete casussen.

REEKS 3: 14.45-15.45 uur

12. Hoe stimuleer je bevoegdheid op de werkvloer? (Ellen Florin, www.detalentcoach.be)

Hoe creëer je een schoolomgeving waar mensen met volle goesting komen werken? In deze sessie staan we stil bij:

- wat mensen echt nodig hebben om bevoegdheid te voelen;
- enkele simpele maar effectieve manieren om de goesting en motivatie te verhogen.

Je krijgt meer inzicht in de nieuwste wetenschappelijke inzichten inzake motivatie en bevoegdheid op de werkvloer + je stapt buiten met een aantal praktische tips om het geleerde toe te passen in de praktijk.

13. Hoe we leerlingen kunnen helpen bij het vragen en gebruiken van feedback? *(Renske de Kleijn, Onderwijscentrum Universitair Medisch Centrum Utrecht)*

Er is de laatste tijd steeds meer aandacht voor een zogenaamde actieve rol van leerlingen in het feedbackproces. Maar wat wordt daar nu eigenlijk precies mee bedoeld? Wat verwachten we eigenlijk van leerlingen en hoe kunnen we hen dat duidelijk maken en hen daarbij helpen? Hiertoe ontwikkelde Renske de Kleijn een model voor het feedbackproces van de leerling, dat bestaat uit de 4 stappen: feedback vragen, feedback analyseren, feedback toepassen en feedback terugkoppelen. Tijdens deze sessie bespreken we per stap hoe we leerlingen hierbij kunnen helpen, zodat ze dit op termijn zelf en zonder hulp kunnen doen.

14. Hoe krijg ik zinvolle feedback van mijn leerlingen? Voorstelling feedbacktool *(Jan Schoukens, Vlaamse Scholierenkoepel vzw)*

De Vlaamse Scholierenkoepel ontwikkelde een betrouwbare feedbacktool voor leerkrachten. Daarmee kun je digitaal en gratis zinvolle feedback opvragen bij leerlingen. We geven een demo en vertellen meer over het onderzoek dat achter deze tool zit. Waarom zou een leerkracht feedback vragen? Wat is zinvolle feedback? Welke voorwaarden moet je creëren om betrouwbare feedback te vragen? En niet te vergeten: hoe kun je daarna concreet met de resultaten aan de slag gaan?

15. (Peer)feedback organiseren bij schrijfvaardigheid *(Masja Mesie, De Talengroep / Netwerk Onderwijsadviseurs)*

Leerlingen leren goed schrijven door regelmatig te werken aan korte schrijfopdrachten. Hierdoor merken leerlingen dat zij steeds makkelijker hun woordkennis wendbaar kunnen gebruiken. Leraren zien echter vaak op tegen het vele correctiewerk. Maar waarom zou de leraar alle opdrachten van feedback moeten voorzien? In deze sessie bespreken we op welke wijze we leerlingen meer kunnen betrekken bij het geven en verwerken van (peer) feedback op schrijfproducten. Dit is niet alleen prettig voor de leraar maar het zorgt ook voor een hogere leeropbrengst bij de leerlingen.

16. De onuitputtelijke kracht van constructieve feedback *(Karen Van de Cruys, KNMC Groenendaal, Merksem)*

Onder de titel 'De onuitputtelijke kracht van constructieve feedback' begon ik een vijftal jaar geleden te bloggen over het belang van feedback in de onderwijscontext. Mijn blog 'Delenderwijs.net' werd een reflectiekamer voor mijn eigen onderwijspraktijk. Tijdens deze presentatie toon ik de belangrijkste bevindingen die ik in mijn zoektocht tegenkwam. Hoe belangrijk is feedback voor onderwijskwaliteit? Wanneer dreigt het ballast te worden? Hoe bewaken we als onderwijsprofessionals het evenwicht?

17. Feedback: tekenen voor ontvangst of terug naar afzender? Hoe ontvang je feedback van een collega of je directeur? *(Tine Van Houtven & Ann Peeters, lerarenopleiding Thomas More Mechelen)*

Wat betekent het om feedback te ontvangen? Heb je volgende reacties wel eens ervaren?

- Eindelijk! Daar zat ik al lang op te wachten.
- Oei, hier schrik ik van.
- Dat is een cadeautje.
- Nee, bedankt! Niet van jou.
- Nee, bedankt, niet nodig.
- Wat moet ik ermee?
- Fijn dat je me dit durft te vertellen.
- Ik begrijp je nu beter.
- Hier kan ik iets van leren.
- Auw!
- Hier lig ik wakker van.
- Ik leg mijn hoofd alvast klaar op het hakblok.
- En ik heb jou ook nog iets te zeggen.
- Oei, dat was niet de bedoeling.
- Ik herken er niets van. Waar gaat dit écht over?

We onderzoeken samen waar deze reacties vandaan komen, wat je er verder mee kan doen en hoe 'puzzelen' een nieuwe piste kan aanreiken.